

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Forum Competens Quæstionibus ex Universo Jure
selectis, atque ad praxin utilissimis illustratum, Seu
Tractatus Canonico-Civilis**

Friderich, Melchior

Ingolstadium, 1709

§. VII. Utrùm Clerici ligentur Consuetudinibus Laicorum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61662](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61662)

gistratus secularis gratiæ suæ amissionem aut poenam Clericis sui Statuti transgressoribus adjicere & comminari potest: cum hujusmodi Statuta & mandata Ecclesiasticæ libertati nimis aperte repugnent, atque à pietate & consuetudine Catholicorum Principum aliena sint, ut loquitur Laym. *l. c. §. Adhuc verò gravius*, & patet ex dictis *n. 165.*

282. Illud tamen in præsentia materia concedendum est, majorem favorem & exemptionem à Legibus Civilibus competere ipsis Ecclesijs & causis pijs, quàm Clericis singulis & in particulari: quia causa publica favorabilior est, quàm privata, & causa Ecclesiarum magis propinquè & immediatè ad Dei cultum refertur. Hinc etsi Leges Cæsareæ, quibus v. g. irrita redditur donatio ultra 500. solidos absque insinuatione, vim habeant quoad privatas personas Ecclesiasticas, uti docent Panorm. *in C. Quod Clericis. 9. de Foro comp. n. 26.* Felin. *in C. 10. de Constitut. n. 82.* aliique: non tamen eam habent respectu Ecclesiæ, alteriusve causæ piæ, v. g. si pauperibus aut Xenodochio fiat donatio. Pariter etsi juxta Panorm. *in repet. ad cit. C. 10. n. 45.* ac alios, ipsamque praxim, irrita habeantur in Romano Imperio testamenta Clericorum informia seu sine debitis solemnitatibus facta, ac similiter irrita sint respectu eorum, quæ per illa Clericis relicta sunt: respectu tamen eorum, quæ ad causas pias relinquuntur, valent; quia causa animæ & causa Dei, quæ hic proximè agi censetur, adeò favorabilis est, ut nullâ constitutione Civili restringi debeat supra Jus Naturæ ac Gentium. Glossa *in C. Cum esses 10. de Testam. V. Improbamus*, Panorm. *in cit. 10. de Constit n. 36.* Felin. *ibid. n. 83.* & communis DD.

§. VII.

Utrum Clerici ligentur Consuetudinibus Laiçorum.

SUMMARIUM.

283. *Status questionis explicatur.*

284. Clerici non ligantur consuetudinibus laicorum.
 285. Nisi illa illis servent immunitatem Ecclesiasticam, & non observata scandalum parerent aut damnum communitati.
 286. Aut sint communes Clericis & laicis.
 287. Consuetudine laicorum Clericis favorabili uti isti possunt contra illos.

283. Postquam haec traditum est, quas Leges & Statuta Secularia Clerici servare teneantur, & quæ non: ordo doctrinæ requirit, ut modò de Consuetudinibus laicorum agatur. Et quamvis idem tenendum videatur de Consuetudine, quod de Lege, cum illa sit Lex non scripta & Jus moribus constitutum, ut dicitur *L. De quibus 32. ff. de Legib.* quia tamen Bartol. *in cit. L. 32.* alique nonnulli majorem vim hinc tribuunt Consuetudini quam Legi scriptæ, idcirco singillatim de illa agendum esse videtur. Non est autem hinc sermo de Consuetudine contra privilegium Fori Clericorum & libertatem Ecclesiasticam inductâ (hanc enim non patrocinari laicis nec Clericis obesse, dictum est suprâ *n. 231.*) sed de illa, quæ circa res alias, quàm circa personas & res Ecclesiasticas, versatur.

284. Dicendum est I. Clericos non ligari consuetudinibus à laica Communitate inductis, seu non obligari ad observandas consuetudines à populo, quem inter versantur, introductas. Pannorm. Butr. Bald. Dec. Felin. alique omnes Interpp. *in C. 10. de Constitut. & in C. Quòd Clericis de Foro comp. Alexand. vol. 2. consil. 110. Roch. in C. ult. de Consuet. sect. 8. n. 54.* ubi communem dicit, Capijic. *decis. 69. Duennas regul. 135. Gutier. L. 4. Practic. q. 38. n. 3.* ubi pariter dicit communem, Marta *de Jurisdic. p. 4. casu 63. n. 7. & 13. Oliva de Foro Eccles. p. 1. q. 34. n. 3.* asserens, esse communem & receptam traditionem, à qua judicando & consulendo recedi non debeat. Ratio patet: quia populus non habet majorem potestatem ad obligandum suâ voluntate & consuetudine, quàm habeat ipse Legislator: imò ex hujus duntaxat concessione potestatem consuetudinis & obligationis
 per

per eam inducendæ retinet, uti fufius tradunt DD. *ad tit. de Consuetudine*. At nec ipse Legislator Secularis Clericos obligare potest: cum potestas obligandi dependeat à jurisdictione, imò sit ipsa jurisdictione, quam in Clericos non habet, utpote privative subjectos potestati spirituali, & omnino exemptos à potestate seculari, *cum laicis super Ecclesiis & personis Ecclesiasticis nulla sit attributa facultas, quos obsequendi manet necessitas, non auctoritas imperandi*, ut dicitur *cit. C. 10. de Constitut. C. cum laicis ult. de reb. Eccles. alien. & Can. Benè quidem 1. dist. 96.*

285. Limitanda tamen est hæc assertio, & dicendum II. Clericos teneri observare illas consuetudines, quæ non cedunt in dispendium libertatis Ecclesiasticæ, si ex iisdem non observatis nasceretur aut scandalum populo, aut damnum notabile communitati & reliquis Reipublicæ membris. Patet hujus asserti veritas ex dictis supra n. 262. & seq. ubi tamen addenda est limitatio, quam cum communi DD. feci n. 265. & seqq. videlicet, eos teneri vi solùm directivâ, non verò coactivâ, neque vi ipsius consuetudinis, quatenus à laicis introducta est, sed solùm vi Legis naturalis & SS. Canonum.

286. Dicendum est III. Clericos teneri observare consuetudines mixtas, seu illas, quas æquè ipsi ac laici induxerunt. Ant. de Butrio *in cit. C. 10. de Constitut. Felin. ibid. n. 81. V. Non obstant. & Dec. n. 53. Panorm. in C. cum venissent de eo, qui mitt. in possess. n. 3. & in C. cum causa de Sent. n. 4. Rochus cit. sect. 8. n. 65.* Verùm tunc non tam laicorum, quàm suâmet consuetudinẽ ligantur. Possè autem etiam à Clericis induci consuetudinem, constat ex *cit. C. fin. de Consuetud. & tradunt ibi omnes Interpp. malè refragante Marta p. 4. de Jurisdic. casu 63. n. 7. & 17.* ubi absolute assertit, Clericos non posse facere consuetudinem, ac propterea non posse dari consuetudinem mixtam, quæ ipsos liget. Quod ita indistinctè prolatum falsum est. Neque ejus rationes plus probant, quàm quòd consuetudine Clericorum induci non possit, ut judicari valeant à Magistratu seculari, aut legibus, statutis, manda-

mandatis, ac consuetudinibus laicorum ligari: quod etsi verissimum sit, cum non possint suæ à foro seculari exemptioni renuntiare, ut infra fusiùs dicetur, non tamen inde sequitur, quòd alijs consuetudinibus immunitati Ecclesiasticæ non repugnantibus ad aliquid faciendum vel omittendum se obstringere nequeant, æquè ac pactis honestis, juramentis, & votis.

287. Dicendum est IV. Clericos, tametsi consuetudinibus laicorum, ut modò dictum est, non obligentur, eisdem tamen comprehendi, quando ipsis sunt favorabiles, eisque uti posse contra laicos. Ita Interpp. in cit. C. 10. de Constitut. Roch. in C. ult. de Consuet. 8. n. 71. Hinc C. Ad Apostolicam 42. de Simon. dicitur, non esse permittendum fidelibus, ut laudabiles consuetudines aliquid offerendi pro exequiis defunctorum, benedictionibus nuptiarum, & similibus, infringant aut immutent, sed per Episcopum compescendos esse, qui hoc tentauerint. Sic uti possunt Clerici consuetudine laicorum vel statuto, vi cuius filia non succedit extantibus maribus, aut primogenitus præfertur cæteris liberis: unde Clericus solus è maribus superstes excludit feminas; & fratres natu minores, si est primogenitus, ut post Bald. Bart. Socin. Dec. Panorm. ac alios tradit ac fusè probat Tiracquell. de Primigen. q. 44. à n. 6. Pariter juxta C. Constitutus 8. de in integr. restitut. utitur Clericus consuetudine, quæ dat facultatem retrahendi rem à consanguineo venditam. Et juxta C. Ex literis 2. de Consuet. Ecclesia utitur consuetudine transferente rei possessionem ex aliquo actu. Possè enim laicos Clericis, tametsi isti respectu laicorum censeantur extranei, utpote ipsorum jurisdictioni non subjecti, privilegia conferre, notum est ex C. Novit de Judic. C. Auditis de in integr. restit. C. Inter dilectos de Fid. Instrum. C. Cum dilecti de Condit. appof. C. Dudum de Decim. L. Omnia privilegia C. de Episc. & Cleric. L. 1. C. de Emancip. liber. L. Non dubito, & L. Postliminium §. Inducia ff. de Capt. & postlim. revers. L. Conventionum ff. de Pact. Hoc ipso autem dum quid conceditur incolis loci, concessum

Ff

etiam

etiam censetur Clericis illius loci, id est, privilegium simpliciter concessum hominibus alicujus loci, comprehendit etiam Clericos illius loci *C. Dilecti de For. comp. cit. C. 2. de Consuet. & Can. si in adjutorum 7. dist. 10.*

§. VIII.

Utrum Clericus Vasallus in Causa Feudali teneatur respondere coram Domino Feudi.

SUMMARIUM.

288. *Varia DD. opiniones proponuntur.*
 289. *Traditur ex SS. Canonibus & communissima DD. Ecclesiam & Clericos in causa Feudi secularis ad forumulare trahi posse.*
 290. *Rejicitur opinio asserens, Clericos solum obligari Consuetudinibus Feudalibus, non item Constitutionibus.*
 291. *Item altera, tradens, in causa Feudali coram Laico respondere debere solum tunc, quando judicio petitorio contenditur.*
 292. *In causa tam Petitorij quam Possessorij Clerici coram Feudi domino seculari respondere tenentur, si lis est inter duos Vasallos, & dubium non est de Feudo: coram Paribus Curie, quando lis est inter dominum Feudi & Vasallum, & hic non negat, rem esse feudalem.*
 293. *Si agitur non de Feudo, sed de reparatione damni aut injurie domino Feudi facienda, conveniendus est Vasallus Clericus coram Judice Ecclesiastico.*
 294. *Nec puniri potest corporaliter à seulari Feudi domino, vel de ejus crimine cognosci.*
 295. *Actione personali, tametsi circa rem feudalem agatur, Clericus Vasallus solum coram Judice Ecclesiastico conveniendus est.*
 296. *Clericus Vasallus spoliatus restituendus est per Ecclesiasticum Judicem juxta non paucos. Probabiliter restitui potest etiam per Feudi dominum, si spoliator est Vasallus.*